

TERRA DE COMTES I ABATS
CENTRE D'INTERPRETACIÓ DEL
MITE DEL COMTE ARNAU
+ PALAU DE L'ABADIA +
SANT JOAN DE LES ABADESSES
UNITAT DIDÀCTICA DEL CI-
CLE SUPERIOR DE PRIMÀRIA
PER TREBALLAR ABANS DE LA VISITA

OLGA CAMPS / JOAN GUILLAMET / TERESA MASSONI / EUSEBI PUIGDEMUNT / MONTSERRAT TALLANT

INTRODUCCIÓ HISTÓRICA

La comarca del Ripollès és considerada com el **Bressol de Catalunya** perquè és aquí on va néixer i començar a créixer la Catalunya actual.

Va ser el Comte **Guifré, dit el Pelós**, de la casa comtal de Barcelona, qui entre els segles IX i X, un cop alliberat el territori dels invasors sarraïns, va dur a terme una tasca de repoblament, repartint terres als pagesos i fundant esglésies i monestirs -els de Santa Maria de Ripoll i el de Sant Joan de les Abadesses- per fonamentar la feina de reconstrucció del terrer.

A part de la història, al Ripollès hi trobem també moltes llegendes, com ara la d'un altre comte, **Arnau de Mataplana**, molt viu encara en la memòria de la gent de les contrades de Gombrèn i Sant Joan de les Abadesses especialment. Si a Gombrèn se'l recorda per les seves victòries contra els musulmans, a St. Joan de les Abadesses ho és per les relacions que va mantenir amb **l'abadessa Adelaisa**, mare superiora del convent santjoaní.

Les facècies d'Arnau encara ens expliquen una altra cosa: les relacions que hi havia entre senyors i vassalls marcades per la desigualtat i les injustícies que castigaven sempre els més febles per beneficiar els poderosos.

No només comtes, sinó també monjos i abats, monges i abadesses, que pacientment i sense fer gaire soroll, foren els encarregats d'organitzar la feina i la vida a les valls ripolleses al mateix temps que engegava la vida cultural. Qui més hi contribuí fou **Oliba**, un home d'església i de pau, abat dels monestirs de Ripoll i de Cuixà, i alhora Bisbe de Vic.

EL COMTE ARNAU

Sant Joan de les Abadesses és un dels indrets on s'ha forjat una part de la llegenda del Comte Arnau, especialment per les seves possibles relacions més que amistoses amb alguna de les abadesses.

El primer referent que tenim del Comte Arnau és **LA CANÇÓ**, que es va originar als entorns de les muntanyes de Gombrèn segons uns; o a Vallfogona del Ripollès, segons uns altres.

Posteriorment, va anar prenent forma **LA LLEGENDA**, que es va estendre des d'aquestes muntanyes per gairebé totes les valls de la comarca, especialment la de Sant Joan de les Abadesses. La llegenda va depassar les muntanyes ripolleses i s'estengué per altres indrets de l'antiga Corona d'Aragó, com ara el regne de Mallorca, on Arnau rep el nom de Comte Mal.

Finalment es va anar forjant **EL MITE**: escriptors i músics del segle XIX i XX ens han donat la seva visió de la figura del Comte, creant d'aquesta manera el mite.

Gràcies a tot això el Comte Arnau viu en la nostra memòria, i aquí, al poble de **Sant Joan de les Abadesses**, sabem la cançó i ens coneixem la llegenda; durant els estius realitzem diversos actes culturals i populars per immortalitzar la seva figura.

I ara a més podem disposar d'aquest modern **Centre d'interpretació del Mite del Comte Arnau**, que farà possible que els visitants coneguin una mica millor aquest personatge de llegenda.

JOAN MARAGALL

Un dels grans poetes que més ha contribuït a mitificar el Comte Arnau ha estat Joan Maragall, que va viure entre el 1860 i el 1911.

Aquest poeta era un gran amant de la vitalitat de la natura. És per això que ell, conjuntament amb la seva família, van venir a estiuajar a Sant Joan de les Abadesses, en una casa del carrer Major on una placa col·locada a la façana encara en guarda la memòria.

Una tarda d'estiu de 1895, va sortir a berenar amb tota la família (muller i tretze fills) a la font del Covilar. Allà fou testimoni d'un fet que el trasbalsà i que immortalitzà en el poema **“la vaca cega”**.

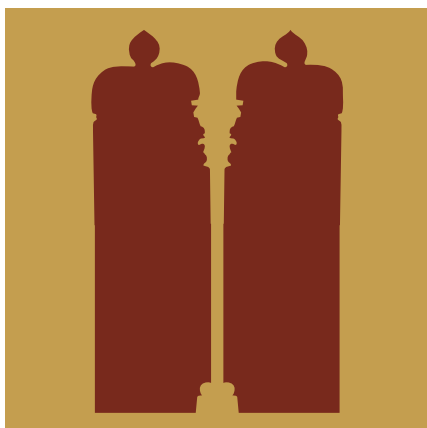
Aquest poema comença així:

“Topant de cap en una i altra soca,
avançant d'esma pel camí de l'aigua,
se'n ve la vaca tota sola. És cega.
D'un cop de roc llançat amb massa traça,
un vailet va buidar-li un ull, i en l'altre
se li ha posat un tel: la vaca és cega.”

Un altre indret que visitava sovint era el Palau de l'Abadia, lloc recentment reconstruït. Fou precisament en aquest petit Claustre del Palau on sembla que s'inspirà per escriure el poema del Comte Arnau. Va tardar més de quinze anys a escriure'l i ha estat representat nombroses vegades, als estius, pel grup teatral SAT de Sant Joan de les Abadesses.

TERRA DE COMTES I ABATS

PALAU DE L'ABADIA SANT JOAN DE LES ABADESSES

Pl. Abadia, 9/ 17860 Sant Joan de les Abadesses
Tel. 972 72 05 99 / Fax. 972 72 08 94

Horari:
de dilluns a dissabte, de 10 a 14 h. i de 16 a 19 h.
Diumenges de 10 a 14 h.

Del 15 de juny al 15 de setembre:
de dilluns a dissabte, de 10 a 14 h. i de 16 a 20 h.
Diumenges de 10 a 14 h.

www.santjoandedesabadesses.cat
www.terradecomtes.cat
info@terradecomtes.cat

El Palau de l'Abadia és una de les seus de Terra de Comtes i Abats, una proposta de turisme cultural basada en el patrimoni, la història i la tradició compartits per quatre poblacions del Ripollès. A més de Sant Joan de les Abadesses, també participen en el projecte els municipis de Campdevànol, Gombrèn i Ripoll. Ofereix acollida, informació i serveis als visitants en l'oficina de turisme, la botiga i la cafeteria en la Sala Tosca, un dels espais més singulars de l'edifici, amb un sostre de mitja volta que arrenca sobre una base de carreus romànics.